

ДЕЯН КОЛЕВ

Ц М Е Д Т „ А М А Л И П Е “

гр. В. Търново 5000, ул. „Самуил“ 4, ет. 1, ап.16, п.к. 113
Center_amalipe@yahoo.com, office@amalipe.com
www.amalipe.com
FB: Амалипе - Велико Търново

Спирането на детските надбавки за една година: как учителите и родителите оценяват предложението

Противоречиво отношение на педагози и родители към предложението при 5 неизвинени отсъствия да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от 12 месеца: идеята не е консенсусна за нито една заинтересована страна. Увеличаването на санкцията, но за по-малък период, среща значително по-сериозна подкрепа сред директори и учители, както и по-малка съпротива сред родителите. Това показва онлайн анкета, организирана от Център „Амалипе“, която не претендира за представителност, но очертава нагласите на двете групи. Имат ли полезен ход законодателите и ресорните министерства да намерят работещо и по-приемливо решение?

Предложението

През януари Корнелия Нинова и още 23 депутати от БСП предложиха спирането на всякакъв вид социални помощи за семействата, които не подsigуряват редовна посещаемост на децата си в училище: Законопроектът вижте тук <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/156849> . Два месеца по-късно Цветан Цветанов, Милена Дамянова, Светлана Найденова и още 13 народни представители от ГЕРБ, подкрепени от МОН и МТСП, предложиха промени в Закона за семейните помощи за деца и Закона за социалното подпомагане, чрез които да се увеличи санкцията за родителите, които не подsigуряват пълна посещаемост на децата си. Те предвиждат при 5 неизвинени отсъствия да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от 12 месеца. Законопроектът вижте тук <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/156902/>

Проучването

Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ инициира онлайн анкета сред директори, учители и активни родители относно направените предложения. В рамките на една седмица тя бе попълнена от 468 души, от които 303 директори и учители, както и от 165 родители.

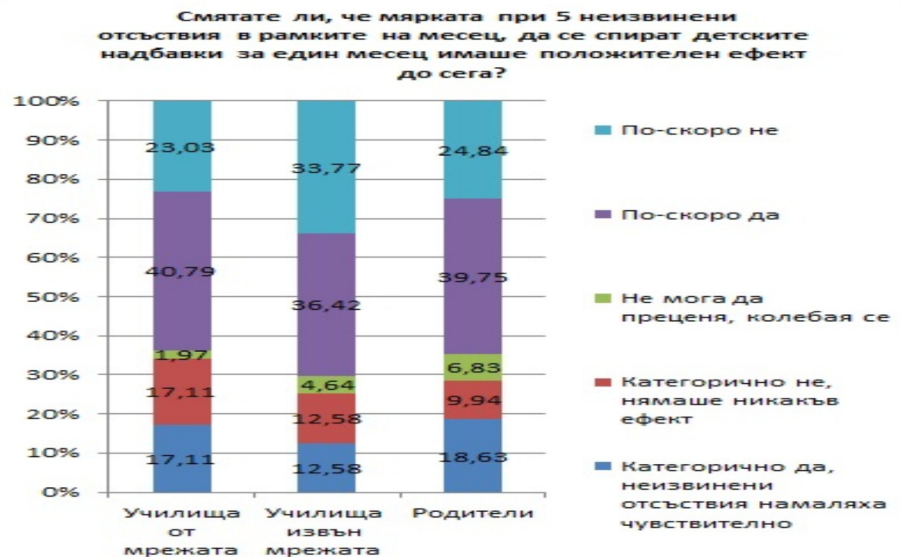
Педагозите бяха почти равномерно разпределени между две групи: 153 директори / помощник-директори от мрежата училища „Всеки ученик ще бъде отличник” (работещи предимно с ромски ученици в партньорство с „Амалипе” за намаляване на отпадането от училище) и 150 учители и директори от други училища. Огромната част от включилите се родители са координатори или участници в Родителски клубове или Обществени съвети към училища от мрежата „Всеки ученик ще бъде отличник”, както и образователни медиатори. Участие-

то на всички бе напълно доброволно, на базата на покана, публикувана на уеб-страницата на „Амалипе” и разпространена чрез професионалните фейсбук-групи „Педагози” и „ОбразоваНИЕ”.

Анкетата под никаква форма не претендира за представителност, а се стреми само да очертае наличието или липсата на консенсус в нагласите на двете ключови заинтересовани страни – педагозите и родителите. С оглед на относително големия брой отговорили, проучването дава отговор на този въпрос.

Двете групи – със сходна оценка на проблема и съвсем различни оценки на предложенията

Според резултатите от анкетата, педагозите и родителите оценяват по подобен начин доколко настоящата мярка за едномесечно спиране на детските надбавки има ефект. В същото време подкрепата за предложените от депутатите допълнителни рестрикции е твърде различна, особено спрямо едногодишното спиране на детските надбавки.

Работи ли настоящата мярка?

Понастоящем при 5 неизвинени отсъствия за един месец се прилага спиране на детските надбавки за един месец. При 3 последователни месеца, надбавките се спират за една година. Мярката, поне в частта ѝ за едномесечно спиране, се прилага масово и постепенно доведе до минимализиране на порочната практика да не се пишат отсъствия.

Оценката доколко съществуващата мярка води до реално повишаване на посещаемостта е по-скоро положителна. Близко 40 % от педагозите, както и от родителите, твърдят че тя по-скоро води до намаляване

на неизвинените отсъствия, а други 15 % от учителите и 18 % от родителите са напълно убедени в това. На обратното мнение са една четвърт от респондентите, които смятат, че мярката по-скоро няма ефект, както и други 15 % от учителите и 9 % от родителите, които са напълно убедени в липсата на ефект.

Интересен факт е, че отговорите на родителите и на учителите от мрежата училища „Всеки ученик ще бъде отличник” съвпадат в още по-голяма степен, което вероятно се дължи на това, че респондентите са описвали ситуацията в своето училище и оценките им по непосредствените факти съвпадат.

Увеличаване на санкцията: мнения на учителите

Предложението при 5 неизвинени отсъствия да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от 12 месеца среща противоречиво отношение сред педагозите. Приблизително равни групи подкрепят / отхвърлят идеята – малко над една четвърт категорично подкрепят, а други 25 % са напълно несъгласни с предложението. Близко половината директори и учители са на мнение, че санкцията трябва да се увеличи, но 12 месеца са твърде много.

При проведени последващи индивидуални интервюта с част от отговорилите, подкрепящите предложението споделяха аргументи, свързани с необходимостта от по-активно ангажиране на родителите в усилията за по-добро образование на децата им. Увеличаването на наказанията ще спомогне за това – родителите още по-категорично ще разберат, че посещението на училище е задължително. В държавите от Западна Европа санкциите са много по-големи.

Противниците на предложението също извеждат множество аргументи, напр.:

- ще намалее ефективността от обвързването на посещаемостта с месечните детски надбавки: при сегашното положение санкцията от 1 месец има бърз ефект, тъй като родителите имат стимул незабавно да коригират поведението на децата си и така отново да започнат да получават детски надбавки. При удължаване на срока до една година, родителите няма да виждат ефекта в обозримо за

тях време и едва ли ще коригират поведението на децата си;

- предлаганата санкция съществува като възможност и сега: при 3 последователни месеца с допуснати 5 отсъствия, надбавките се спират за една година. Мярката рядко се прилага, тъй като наказаните родители се поправят или са в такава степен нехайни, че вече не вземат семейни помощи;

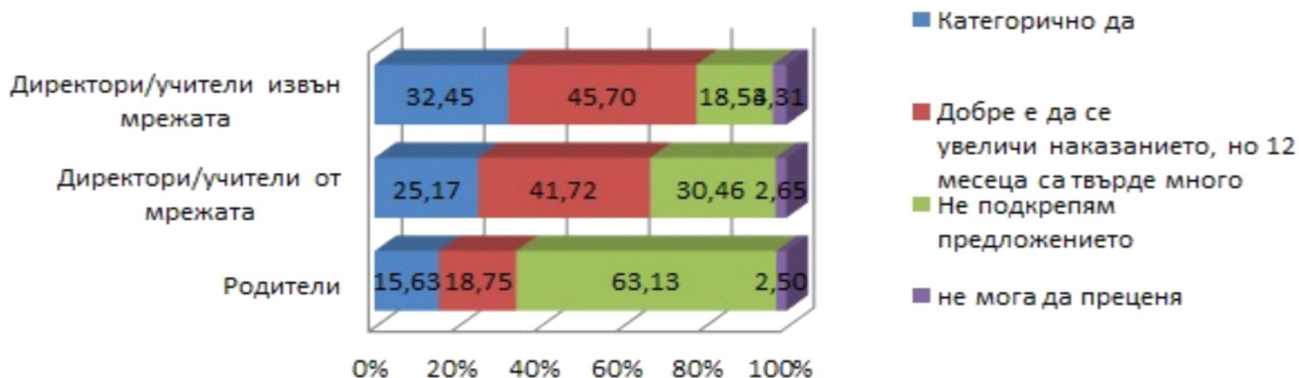
- много от наказаните родители няма да оказват никакво съдействие през следващата година;

- наказанието не е справедливо, тъй като засяга само родителите с по-ниски доходи, които получават месечни детски надбавки. Санкциите за нередовно посещение трябва да са съвсем различни, така че да се отнасят до всички родители, вкл. до по-богатите. Необходима е засилен социална работа със семействата.

Според една четвърт от учителите, най-адекватното наказание при 5 неизвинени отсъствия е да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от един месец. Други 30 % смятат, че наказанието следва да е от 2 или 3 месеца. Едва една пета от педагозите настояват за 12 месеца.

Втората предлагана промяна, свързана с изплащането на еднократната помощ за първокласник, среща значителна подкрепа сред педагозите: почти 70 % подкрепя и под 20 % несъгласие.

Подкрепяте ли предложението при 5 неизвинени отсъствия да се спират детските надбавки за 12 месеца?

Подкрепяте ли предложението да се увеличи санкцията, като при 5 неизвинени отсъствия да се спират детските надбавки за 12 месеца?

Увеличаване на санкцията: мнения на родителите

Следва отново да подчертаем, че голямата част от включилите се в проучването родители са координатори или участници в Родителски клубове или Обществени съвети към училища от мрежата „Всеки ученик ще бъде отличник”, както и образователни медиатори. Т.е. те могат да бъдат определени като „активни родители” и вероятно не са застрашени от санкциите.

Голямата част от активните родители не подкрепят предложението при 5 неизвинени отсъствия да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от 1 година.

Делът на несъгласните е четири пъти по-висок от този на подкрепящите промяната – над 63 % несъгласие срещу по-малко от 16 % подкрепа и 19 % родители,

споделящи мнение, че санкцията трябва да се увеличи, но 12 месеца са твърде много.

Едва 17 % от родителите предлагат да не се обвързват семейните помощи с неизвинените отсъствия. Според половината, най-адекватното наказание при 5 неизвинени отсъствия е да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от един месец. Други 10 % смятат, че наказанието следва да е от 2 или 3 месеца. Едва 8 % настояват за 12 месеца.

Активните родители не подкрепят и втората предлагана промяна, изплащането на еднократната помощ за първокласник на 2 транша. Все пак, тя среща значително по-малка съпротива сред родителите: над 37 % подкрепя и 54 % несъгласие.

Колко месеца родителите не трябва да получават детските надбавки, ако децата им са допуснали 5 неизвинени отсъствия в рамките на месец?

Изводи

1. Предложението при 5 неизвинени отсъствия да бъдат спирани месечните детски надбавки за срок от 12 месеца не е консенсусно за нито една заинтересована страна. Сред директори и учители то има приблизително еднаква подкрепа и несъгласие, като мнозинството педагози предпочита по-малко увеличаване на наказанието. Активните родители са категорично несъгласни с предложението. Неговото приемане в този му вид, би могло да доведе до конфронтация и отчуждение между родители и училище.

2. Увеличаването на санкцията, но за по-малък период, среща значително по-сериозна подкрепа сред директори и учители, както и по-малка съпротива сред родителите.

3. Предложението за изплащане на еднократната помощ за първокласник на два транша, среща консенсусна подкрепа сред педагозите и по-малка съпротива сред активните родители.

Препоръки

1. Необходимо е провеждането на широко обсъждане и дискусии с директори, учители и родители преди приемането на направените предложения за увеличаване на санкциите спрямо родителите, които не подсиgurяват ежедневна посещаемост на децата в училище. Въпреки че увеличаването на санкцията среща публична подкрепа сред много групи, отношението на учителите, които работят ежедневно на терен със застрашените от отпадане деца, е нееднозначно. Налице е и сериозно несъгласие от страна на активните родители. Приемането на предложенията без постигането на относителен консенсус би довело до задълбочаване на проблемите с пълния обхват, а не до разрешаването им;

2. Обосновано е при по-нататъшните дискусии върху направените предложения, да се обсъди значително по-малко и планомерно увеличаване на наказанието;

3. Задълбочаването на социалната работа с родителите (вкл. чрез ангажиране на образователни медиатори) и допълнителната педагогическа подкрепа за застрашените от отпадане ученици следва да бъдат основните елементи от подхода за гарантиране на пълен обхват в предучилищното и училищното образование. Санкционният компонент следва да допълва и подкрепя тези елементи.